

Pressmeddelande

Luxemburg den 5 juli 2021

Europas skattebetalare får alltför ofta betala för föroreningar i förorenarnas ställe

Enligt principen att förorenaren betalar ska den som förorenar stå för kostnaderna för sina föroreningar. Men det sker inte alltid i EU, rapporterar Europeiska revisionsrätten i dag. Principen återspeglas i regel i EU:s miljöpolitik, men den är fortfarande inte heltäckande, och den tillämpas olika i olika sektorer och medlemsstater. Detta leder till att det allmänna – i stället för förorenarna – ibland får betala saneringsåtgärder, framhåller revisorerna.

I EU är nästan tre miljoner områden potentiellt förorenade till följd av framför allt industriell verksamhet och behandling och bortskaffande av avfall. Sex av tio ytvattenförekomster, såsom floder och sjöar, har inte god kemisk och ekologisk status. Luftföroreningar, som utgör en stor hälsorisk i EU, skadar också växtlighet och ekosystem. Allt detta medför betydande kostnader för EU-medborgarna. Enligt principen att förorenaren betalar är förorenarna ansvariga för de föroreningar och miljöskador som de orsakar. Förorenarna, inte skattebetalarna, förutsätts stå för de tillhörande kostnaderna.

"För att EU ska leva upp till ambitionerna i sin gröna giv på ett effektivt och rättvist sätt måste förorenarna betala för de miljöskador de orsakar", säger Viorel Ștefan, den ledamot av Europeiska revisionsrätten som ansvarar för rapporten. "Men hittills har de europeiska skattebetalarna alltför ofta varit tvungna att stå för de kostnader som förorenarna skulle ha betalat."

Principen att förorenaren betalar är en av de centrala principer som EU:s miljöpolitik och miljöåtgärder bygger på, men den tillämpas olika och i varierande utsträckning, konstaterar revisorerna. Direktivet om industriutsläpp omfattar de mest förorenande anläggningarna, men merparten av medlemsstaterna håller inte industrier ansvariga när utsläpp som är tillåtna enligt deras tillstånd orsakar miljöskador. Direktivet kräver inte heller att industrierna ska betala kostnaderna för effekterna av kvarvarande föroreningar, som uppgår till hundratals miljarder euro. På liknande sätt omfattar EU:s avfallslagstiftning principen att förorenaren betalar, till exempel genom "utökat producentansvar". Men revisorerna noterar att stora offentliga investeringar ofta behövs för att täcka finansieringsbehovet.

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Förorenarna står inte heller för hela kostnaden för vattenföroreningar. Hushållen i EU betalar vanligtvis mest, trots att de bara förbrukar 10 % av vattnet. Principen att förorenaren betalar är svår att tillämpa på föroreningar från diffusa källor, särskilt från jordbruket.

Många gånger skedde föroreningen för så länge sedan att förorenarna inte längre finns kvar, inte kan identifieras eller inte kan hållas ansvariga. Dessa "föroreningar utan ansvariga verksamhetsutövare" är ett av skälen till att EU har varit tvunget att finansiera saneringsprojekt som skulle ha betalats av förorenarna. Vad värre är, offentliga EU-medel har också använts i strid med principen att förorenaren betalar, till exempel när myndigheter i medlemsstaterna inte har genomdrivit miljölagstiftning och förmått förorenarna att betala.

Slutligen understryker revisorerna att om företag inte har tillräcklig ekonomisk säkerhet (t.ex. en försäkring som täcker miljöansvar), finns det en risk för att skattebetalarna i slutändan får stå för miljösaneringskostnaderna. I dag kräver endast sju medlemsstater (Tjeckien, Irland, Spanien, Italien, Polen, Portugal och Slovakien) att ekonomisk säkerhet ges för visst eller allt miljöansvar. Men på EU-nivå är sådana garantier inte obligatoriska, vilket i praktiken innebär att skattebetalarna är tvungna att träda in och betala för saneringskostnader när ett företag som har orsakat miljöskador blir insolvent.

Bakgrundsinformation

En betydande del av EU:s budget går till att uppnå EU:s klimatförändrings- och miljörelaterade mål. Under perioden 2014–2020 gick cirka 29 miljarder euro inom EU:s sammanhållningspolitik och Life-programmet specifikt till skydd av miljön.

Särskild rapport 12/2021 *Principen att förorenaren betalar: tillämpas inte konsekvent i EU:s miljöpolitik och miljöåtgärder* finns på revisionsrättens webbplats (eca.europa.eu) på 23 EU-språk. Denna rapport är inte inriktad på energi- och klimatsektorerna, eftersom de nyligen har behandlats i andra av revisionsrättens rapporter, till exempel i de särskilda rapporterna om [EU:s utsläppshandelssystem](#) och [luftföroreningar](#). För två veckor sedan offentliggjorde revisionsrätten även en rapport om [jordbrukspolitiken och klimatet](#) i EU. Den rapport som vi offentliggör i dag är resultatet av den första specifika granskningen av principen att förorenaren betalar.

Revisionsrätten presenterar sina särskilda rapporter för Europaparlamentet och rådet samt för andra intressenter, såsom nationella parlament, berörda parter inom näringslivet och företrädare för det civila samhället. De allra flesta av rekommendationerna i rapporterna genomförs.

Presskontakt

Revisionsrättens presstjänst: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: +352 691551502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: +352 691553547